

Advies van het Raadgevend Comité voor de Postdiensten

Betreffende een mogelijke hervorming van de postwet

Brussel, 12 juli 2017

1 Inleiding

Het Raadgevend Comité voor de Postdiensten (hierna "RCP") heeft in de eerste helft van 2017 de werkzaamheden op het postaal vlak van dichtbij opgevolgd, met bijzondere aandacht voor de mogelijke herziening van de postwet.

Immers, tijdens de plenaire vergadering van 15 december 2016 werd door het RCP geoordeeld dat 2017 een belangrijk jaar zou kunnen worden voor de postsector, door de invoering van een nieuwe postwet. Het RCP besloot daarom begin 2017 een werkgroep op te richten om een advies te formuleren betreffende de nieuwe postwet.

De aanleiding voor een nieuwe postwet kwam er nadat op 26 november 2014 de Europese Commissie de Belgische Staat in gebreke heeft gesteld betreffende de omzetting van artikel 9 van de Postrichtlijn¹ in Belgische wetgeving, dewelke in artikel 148sexies van de wet van 21 maart 1991 betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven (hierna "de wet van 21 maart 1991") voorziet in dekkings-, leverings- en tarifieringsverplichtingen voor nieuwe toetreders op de Belgische postmarkt. In die context werd een herziening van de Belgische postwet aangekondigd in de Beleidsnota van Minister De Croo van 6 november 2015² waarin de doelstellingen van een nieuwe "Postwet 2.0" worden beschreven, zijnde onder meer het herbekijken van de operationele vergunningsvoorwaarden, maar ook de verbetering van de transparantie van het regelgevend kader voor de postsector door een codificatie in één wettekst. Op 27 april 2017 heeft de Europese Commissie een gemotiveerd advies gericht aan de Belgische Staat.

Het BIPT heeft op 3 maart 2015 een studie "*Overzicht van de postmarkt drie jaar na de volledige opening van de markt op 1 januari 2011*" (WIK-studie)³ gepubliceerd op zijn website. Het

¹ Richtlijn 97/67/EC van 15 december 1997 betreffende gemeenschappelijke regels voor de ontwikkeling van de interne markt voor postdiensten in de Gemeenschap en de verbetering van de kwaliteit van de dienst, PB. L. 15, 21 januari 1998, p. 14, zoals laatst gewijzigd door Richtlijn 2008/06/EC van 20 februari 2008 tot wijziging van Richtlijn 97/67/EC betreffende de verder opening van de postmarkt in de Gemeenschap voor mededinging, PB. L 176, 5 juli 2002.

² Beleidsnota van Minister De Croo van 6 november 2015, https://diplomatie.belgium.be/sites/default/files/downloads/Beleidsnota_2016_De_Croo.pdf, p21.

³ Studie uitgevoerd door Wik-consult: "Review of the postal market three years after full market opening on 1 January 2011", <http://www.bipt.be/nl/operators/post/universele-en-niet-universele-postdiensten/wik-studie-review-of-the-postal-market-three-years-after-full-market-opening-on-1-january-2011>

BIPT publiceerde op 1 oktober 2015 het “*Advies van de Raad van het BIPT van 28 september 2015 betreffende de hervorming van de belgische postale reglementering*” waarin de 7 voornaamste aanbevelingen uit de WIK-studie verder behandelt. Dit advies werd voorgesteld aan het RCP op 3 december 2015 en het Comité heeft de reacties van haar leden aan het BIPT hieromtrent overgemaakt.

Met het oog op het formuleren van een advies van het RCP betreffende een nieuwe postwet heeft de Voorzitter van het RCP contact opgenomen met het kabinet van de Vicepremier en minister van Ontwikkelingssamenwerking, Digitale Zaken, Telecom en Post om:

- de ontwerp teksten van een nieuwe postwet te kunnen ontvangen zodat het RCP hierop een advies kan formuleren;
- aan te geven dat de postsector vertegenwoordigd binnen het RCP verzoekt om een openbare raadpleging van de wetteksten.

Het kabinet van de Minister liet echter weten dat de ontwerp tekst niet kon worden ter beschikking gesteld van het RCP daar deze nog het onderwerp van besprekingen in de schoot van de regering uitmaken.

Het Raadgevend Comité besloot om overeenkomstig artikel 138 van de wet van 21 maart 1991, op eigen initiatief een advies uit te formuleren om de standpunten van haar leden en experts uit de postsector weer te geven en is hierbij uitgegaan van de huidige tekst van de wet van 21 maart 1991. Een eerste vergadering van de werkgroep werd gehouden op 3 februari 2017 op basis waarvan een draft advies is opgesteld. Dit advies werd ter goedkeuring voorgelegd aan de leden een eerste maal op 18 april 2017 en een tweede maal op 28 juni 2017.⁴

Op de vergadering van het RCP van 7 juli 2017 werd onderhavig advies een laatste maal besproken en werden enkele laatste aanpassingen gevraagd door de leden.

2 Advies

Het RCP is samengesteld uit verschillende leden die elk hun eigen doelstellingen, behoeftes en bezorgdheden hebben, die van elkaar kunnen verschillen. Bijgevolg is het niet mogelijk om een advies te formuleren dat met unanimité van de stemmen wordt goedgekeurd.

Hierna vindt men een weegave dan de standpunten die door de verschillende belangengroepen werden geformuleerd: 1) deze van de aanbieders van de universele dienst en vakbondsorganisaties, 2) deze van de aanbieders van diensten die niet tot de werkingssfeer van de universele dienst behoren en 3) deze van de Ombudsdienst voor de postsector.

⁴ Volgend op deze vergadering hebben enkele deelnemers (BCA, GLS) nog schriftelijk opmerkingen meegedeeld ter aanvulling van de discussie, die verwerkt werden in een advies dat op 18 april 2017 aan de deelnemers werd toegestuurd. Op de vergadering van het RCP van 9 mei werd het advies, met verwerking van reacties van enkele leden na een eerste stemronde (met name bpost, het gemeenschappelijk vakbondsfront, OMPS, CGSP-ACOD, ACV-CSC) nog besproken, teneinde de divergerende standpunten op een zo goed mogelijke wijze te verwerken. De tweede versie van dit advies werd toegestuurd aan de leden op 28 juni 2017, aangevuld met schriftelijke reacties (GLS, OMPS, bpost, het gemeenschappelijk vakbondsfront, BDmyShopi) en besproken op de vergadering van 7 juli 2017.

2.1 Universele dienstenleveranciers en vakbondsorganisaties

In het kader van huidige hervorming wensen bpost en de vakbondsafgevaardigden een aantal punten onder de aandacht te brengen die voor hen cruciaal zijn in het verder nastreven van een goede kwalitatieve dienstverlening voor de gebruikers.

In het algemeen wensen deze laatsten dat het nieuwe reglementair kader rekening houdt met de evolutie van de behoeften van de gebruikers, en tegelijkertijd een regulatoire stabiliteit en voorspelbaarheid garandeert. De eventuele wijzigingen die aan de postwet zouden aangebracht worden, zouden geen afbreuk mogen doen aan de financiële leefbaarheid van de universele dienst of een aantasting van de sociale level-playing field met zich mee mogen brengen.

De alternatieve aanbieder en vergunninghouder TBC-post is voorstander om de reikwijdte van de universele dienst aan te passen tot stukpost.

2.2 Niet-universele dienstenleveranciers

De aanbieders van diensten die buiten de werkingssfeer van de universele dienst vallen (de leden uit express-en koeriersdienstensector) zijn eveneens voorstander van een level playing field. Meer bepaald wensen zij meer duidelijkheid en transparantie in tarieven, gelijkheid in de toepassing van internationale tariefovereenkomsten (voornamelijk van belang in het kader van de verdere ontwikkeling van de e-Commerce), maar ook gelijkheid in de toepassing van de andere voordelen die volgens hen genoten worden door de aanbieder van de universele dienst omwille van zijn specifieke positie.

Voor wat de vergunningsvoorwaarden betreft, zijn deze voorstander van de afschaffing van verplichting van territoriale dekking, verdeelfrequentie en uniform tarief, zoals betwist door de Europese Commissie.

Daarnaast wordt de aanpassing van de reikwijdte van de universele dienst, waarbij direct mail en pakketten niet langer tot deze universele dienst behoren, aangehaald als een mogelijke wijziging van de postwet.

Tevens wensen zij een vereenvoudiging van de administratieve lasten, zoals voor wat betreft de data die aangeleverd dienen te worden in het kader van informatieverzoeken, machtigings- en klachtenprocedures. Voor dit laatste wensen ze een andere benadering van zowel de klacht als van de optelling van de klachten.

Tenslotte wensen zij komaf te maken met beperkingen van flexibele jobinvulling, hoewel ze dit geen materie achten die een onderwerp binnen de postwet zou moeten uitmaken.

2.3 Ombudsdienst voor de postsector

De Ombudsdienst vertegenwoordigt een onafhankelijk standpunt met specifieke belangpunten ter bescherming van alle gebruikers van postdiensten.

Centraal staat de erkenning van de bestemming als een gerechtvaardigde klager in het kader van de klachtenbehandelingsprocedures, en dit in overeenstemming met de Europese normen en richtlijnen daaromtrent.

Voor de Ombudsdienst is het eveneens noodzakelijk dat de gebruikers een welbepaalde kwaliteit van dienst aangeboden krijgen. Daarom wenst de Ombudsdienst dat, in het kader van de wijziging van de vergunningsvoorwaarden, het nieuwe systeem bestaat uit een eenvoudige en verplichte éénstapsregistratie bij de regulator.

Niet alleen weten wie postdiensten aanbiedt, maar ook in welke omstandigheden, is van essentieel belang in de uitvoering van haar taak. Daarom blijft de Ombudsdienst voorstander voor een wettelijke informatieplicht waarbij de informatie die noodzakelijk is opgevraagd wordt op gemotiveerde en proportionele wijze.

2.4 Publieke raadpleging

De leden van het RCP zijn bekommerd om de toekomstige postwet en benadrukken daarom de noodzaak van een openbare raadpleging op basis van de ontwerp teksten. De inzichten van de actoren zijn noodzakelijk om de theorie af te toetsen aan de praktijk: de markspelers zelf en de gebruikersorganisaties kunnen best inschatten wat de gevolgen kunnen zijn van een wetshervorming.

Graag herinnert het RCP er aan dat, in het verleden, belangrijke wetswijzigingen eveneens werden voorgelegd ter openbare raadpleging, in casu vb. voor de wet van 13 december 2010 ter omzetting van de Postrichtlijn.

Gelet op het voorgaande, verzoekt het RCP, middels huidig advies, de Minister om een openbare raadpleging te houden betreffende de nieuwe postwetgeving.

Het advies doet geen afbreuk aan de opmerkingen die de leden of experts reeds individueel zouden hebben overgemaakt aan het kabinet van de Minister.

Voor het Raadgevend Comité,

Ivan Vandermeersch

Voorzitter van het Raadgevend Comité voor de postdiensten